

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların **Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM içtüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Kamuran TANHAN
Mardin Milletvekili

Türkiye'de ekonomik ve sosyal haklar alanında birçok ayrımcılığa maruz kalan yabancı uyruklu kişiler, adalet sistemi içerisinde de dezavantajlı konumdadır. Bu kişiler, dil engeli ile başlayan ve birçok temel hakka erişime engel olan bir dizi problemle karşı karşıya kalmaktadırlar.

Türkiye cezaevlerinde 20 bini aşkın yabancı tutuklu ve hükümlünün olduğu tahmin edilmektedir. Bu mahpuslar çok çeşitli ayrımcılık ve hak ihlallerine maruz kalırken özellikle Kuzey ve Doğu Suriyeli tutsakların en temel haklarına dahi ulaşamadığı belirtilmektedir. Avukat ve aileleriyle görüşme haklarında ciddi kısıtlamalar yaşanmakta, bu da hukuki süreçlerine müdahaleyi engellemektedir. Birçok tutuklu tecrit koşullarında tutulmakta ve bu durum, insan onurunu zedeleyen bir hal almaktadır.

Cezaevlerinde hak ihlallerinin en ağırını, Kuzey ve Doğu Suriyeli tutsaklar yaşamaktadır. Bu tutsaklar zaman zaman sivil toplum örgütlerine gönderdikleri mektuplarla ve görüşe giden avukatlarla seslerini kamuoyuna duyurmaya çalışmaktadırlar. O mahpuslardan biri de Yozgat 1 No'lu T Tipi Cezaevi'nde bulunan Kuzey ve Doğu Suriyeli Muhammed Reşo'dur. Muhammed Reşo'nun vasi ataması kabul edilmemiştir. Reşo, Türkiye'de yaşamayan ailesiyle yaptığı 10 dakikalık telefon görüşmesi için 270 lira ödemek zorunda kaldığını aktarmıştır. Reşo, "Aylık telefon görüşme masrafım bin lirayı geçiyor. Diğer mahpusların telefon görüş ücreti ise 10 dakika için 8 lira. Ancak o da 10 liraya çıkarıldı. Daha önceki aylarda 10 dakika

için 27 liraya görüşme yapabiliyordum, ama son iki aydır 270 lira ödemek zorundayım" ifadelerini kullanmıştır.

Öte yandan Sincan 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda bulunan Kuzey ve Doğu Suriyeli mahpuslar Ferhad Musa ve Şadi Mohammed de vasi sorunu nedeniyle maddi ihtiyaçlarını karşılayamamakta, hücrede tutuldukları için birbirleriyle dayanışma imkanları da bulunmamaktadır. Bir yıldır hesabında para olmayan Musa'ya su ısıtıcı dahi verilmemektedir. Aynı cezaevinde bulunan tutsakların fazla olan su ısıtıcısı (kettle) idare tarafından depoya kaldırılırken, söz konusu su ısıtıcısının Musa'ya verilmesi için tüm tutsaklar talepte bulunmuş olmasına rağmen idare bu talebe duyarsız kalmıştır.

Sincan 2 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde bulunan Derwiş İsmail, Ahmed Aziz, Muhammed Halife de vasi tayini kabul edilmeyen mahpuslar arasındadır. İsmail için vasi atansa da mahkemenin kararı onaylamaması nedeniyle görüş imkânı henüz tanınmamaktadır. Söz konusu üç tutsağın vekalet çıkarılamadığı için avukat talebi karşılanamamaktadır.

Bu bağlamda;

- 1) Yozgat 1 No'lu T Tipi Cezaevi'nde bulunan Kuzey ve Doğu Suriyeli Muhammed Reşo'nun vasi ataması neden kabul edilmemiştir?
- 2) Sincan 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda bulunan Kuzey ve Doğu Suriyeli mahpuslar Ferhad Musa ve Şadi Mohammed ile Sincan 2 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde bulunan Ahmed Aziz, Muhammed Halife isimli mahpuslara hangi gerekçeyle/gerekçelerle vasi atanmamaktadır?
- 3) Sincan 2 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde bulunan Derwiş İsmail için vasi atansa da mahkemenin kararı onaylamaması nedeniyle görüş imkânı henüz tanınmamaktadır. Bakanlık olarak bu konuda bir girişimde bulunacak mısınız?
- 4) Yargıtay İkinci Hukuk Dairesi E.2011/13681 ve K.2012/6879 sayılı kararına göre; yabancı hakkında kısıtlama veya vesayet kararı verilmesi ile sona erdirilmesi sebepleri istenen kişinin milli hukukuna tabidir. Yabancı'nın milli hukukuna göre vesayet veya kısıtlılık kararı verilmesinin mümkün olmadığı hallerde, Suriye milli hukukuna göre kısıtlı adayına vesayet ve kısıtlılık kararı verilmesi mümkün değildir, kişinin mutad meskeni Türkiye'de ise Türk hukukuna göre karar verilebilir. Türk hukukunda, kısıtlama kararı vermeye yetkili

mahkemenin, yabancı kişiler hakkında yabancı hukuka tabi kısıtlanma ile vasi tayini kararı vermesini engelleyen bir hüküm bulunmamaktadır. Kendilerine vasi atanmadığı için en temel maddi ihtiyaçlarını dahi karşılayamayan, bir su ısıtıcısı bile alamayan mahpusların vasi ataması sorununun çözülmesi hususunda Bakanlık olarak bir girişimde bulunacak mısınız?

- 5) Muhammed Reşo'nun ailesiyle yaptığı telefon görüşmeleri için ödediği ücretin diğer mahpusların ödediği bedelin neredeyse 27 katı olmasının gerekçesi nedir? Bütün mahkumların telefon görüşmelerinin ücretsiz olması veya görüşme ücretlerinin eşitlenmesi hususunda bir adım atacak mısınız?
- 6) Türkiye cezaevlerinde bulunan yabancı uyruklu tutuklu ve hükümlülerin maruz kaldığı ayrımcılık ve hak ihlalleri konusunda Bakanlığınıza ulaşan herhangi bir şikayet var mıdır? Bu temelde herhangi bir inceleme başlatacak mısınız?